

Forfatter: Baggesen, Jens

Titel: Udrag fra Eventyr og Fortællinger. - 1889

Citation: Baggesen, Jens: "Eventyr og Fortællinger. - 1889", i Baggesen, Jens: *Eventyr og Fortællinger. - 1889*, 1889-1903, s. 352. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-baggesen01val-shoot-idm139893708720416/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Eventyr og Fortællinger. - 1889

til den rige Mand for at levere ham Pengene igjen og faae sin Sorgløshed og sin glade Sang tilbage. (Sejfr. Henrik Herz's Digt „Kjædelikkeren“, fra 1845, i hans „Digte fra forskjellige Perioder“ II, 1851, S. 158).

S. 93, L. 5-6. en hornet Skare i Kræmmer-Egneffter] Musikken til Holbergs „Hegerie eller blind Allarm“ 2den Akt's 1ste Scene, hvor en Dreng tilhøder Leander „nye Relationer om Panden, som een manebe til sig i en Kjøbmands Vignelse med Horn i Panden“, og faaer til Svar: „Eft du gal, Dreng? Er det Kjøbmands Gestalt at have Horn i Panden? Dog fandt det i visse Maader være sandt“. — Sejfr. S. 162 L. 27-28.

— —, — 12. Jordeblee] d. e. Jordeflagen, Diglagen.

— 94, — 9. bode] d. e. bøde, raade Bod.

— 95, — 23. Vorbye-Broe] d. e. Broen over Vaarby-Kla c. 2/3 Mil fra Slagelse paa Veien til Korsør. Naar Vaarby Bro her fremhæves som Samtaleemne mellem de to Bønder, er det, fordi Anlægget af den nye Landevej mellem Slagelse og Korsør (som netop paa den Tid, da nærværende Fortælling blev skrevet, nylig var bleven fuldført) særlig paa dette Sted havde foranlediget meget betydelige Arbejder, der stode længe paa og ikke kunde andet end tildrage sig almindelig Opmærksomhed blandt Egnens Beboere. Ifølge en Udgivelsen i Begyndelsen af 1861, altsaa hented hundrede Aar derefter, velvillig meddeelt Oplysning, var dengang endnu Grundringen der paa Egnen bevaret om dette forartede og i sin Tid meget omtalte Broanlæg, og Traditionen vidste endnu at fortælle om, hvorledes Karlene rundt omkring fra havde maattet drage med Heste og Vogn, otte Dage ad Gangen, til Arbejde ved Vaarby Bro, hvor de da maatte leie sig ind hos Bønderne og ikke alene havde det strengt med at høre Ford, men ovenikjøbet trakteredes med Fug af Formændene ved Arbeidet.

— 99, — 15. for Exempels Skyld, Horaz] Her har Bagg. formodentlig tænkt paa det Sted i *Ars poetica* (B. 182 ff.), hvor Horats i sine Forordninger for dramatiske Digtere nævner imellem, hvad der paa Scenen med Held laber sig fremstille for Tilskuernes Pine, og hvad der derimod hellere bør fortælles dem som foregaaet.

— —, — 17. raade] 1785 og 1807: raader.

— 100, — 16. Severambenland] S. eller Severambien er, ligesom Utopien, Navnet paa et fingeret Land med en idealiseret

Samfundstilstand. Ordet skriver sig fra en politisk Roman Histoire des Sévarambes (af Denis Vairasse d'Allais), der blev trykt første Gang i Paris 1877-79, i 5 Bind, og senere mangfoldige Gange er oprykt uoany samt oversat og efterliguet i forskellige Sprog.

- §. 100, V. 22. Siegwart] d. e. J. M. Millers tydske Klosterhistorie „Siegwart“ (3 Dels, 1776), der blev oversat paa Dansk af J. J. Birch 1778 og, som et af de meest typiske Fostre af den ogsaa her i Landet i en vis Periode grovsereende Berthelzebub, hyppig bruges som Betegnelse for hele den elegiske Følsomhedsretning i Literaturen, hvortil den henhører. Om hin „Mamestins- og Bergstmeinnichtsperiode“ herhjemme, fra 1775 til noget ind i Firtserne, da Alt stulde være rørende, da det Sentimentale blev struffet frem som Lokkefisk paa upudkomne Bøger, der jærlig anbefalede sig for Publikum som „Noget for følsomme Læsere“ ell. lign., og da — Damerne gik med „Sentimentsbukler“, findes der talrige Vidnesbyrd i vor Literatur: see N. M. Petersen V 2, §. 308 f. og de der anførte Steder hos Rahbel osv.
- —, — 30. Antidot] d. e. Modgift.
- —, — 33. Som ryted selv en Carl den femtes Mave] Da Karl V var død henvod halvhundrede Aar, før Don Quixote udkom, maa her være en Forveksling tilføede, nemlig med en bekjendt Anekdote om Philip III, om hvem det fortælles, at han en Dag fra Slottet i Madrid fik Die paa en Student, som sad i det Frie og læste og ved sin voldsomme Latter og i det Hele taget ved sine Gæbærder gav en saadan overvættets Glæde og Morjskab over Læsningen tilføende, at Kongen udbrod: „Enten maa den Mand være gal, eller ogsaa læser han i Don Quixote“; og da saa Hofmændene løb ned for at underføge Sagen, viste det sig ogsaa ganske rigtig, at det var Don Q., Studenten havde moret sig saa kostelig over.
- 101, — 4. Paarfes Sangers syv Bind Skuespil] „Gvad om de havde udeladt det syvende?“ bemærker Rahbel i sin oftnævnte Recension i Lærde Gft.: Den 7de (sidste) Tome af Holbergs Komedier, 1754, tryktes først efter Forfatterens Død, og dens Indhold, som bestod af Philosophus ubi egen Indbilding, Republikken og Sganarels Rejse samt et, Holberg ubeftkommende, oversat Syngefsil Antagernes, stulde ganske vist heller ikke forøge Holbergs Berømmelse.
- —, — 5-8. Til al Ulykke var Vesjel . . . kunnet gjort